

Prezydent Miasta Rybnika

44-200 Rybnik, ul. Bolesława Chrobrego 2
t +48 32 43 92 107, f +48 32 42 24 124
rybnik@um.rybnik.pl

OU-II.0003 24.2024

Szanowna Pani

Joanna Brzózka

Radna Miasta Rybnika

2024-60562

Rybnik, dnia 22 marca 2024 r.

W odpowiedzi na interpelację z dnia 11 marca 2024 r. informuję, iż bierne prawo wyborcze tj. prawo do kandydowania do organów jednostek samorządu terytorialnego posiada każdy obywatel mający czynne prawo wyborcze, przy czym kandydując do rady gminy, rady powiatu czy sejmiku województwa trzeba mieć ukończone 18 lat. Dodatkowo, w przypadku kandydata na radnego musi on na stałe mieszkać na terenie danej gminy. Natomiast kandydat ubiegający się o urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta najpóźniej w dniu wyborów musi mieć ukończone 25 lat i nie musi mieszkać na terenie danej gminy. Jeżeli dyrektorzy jednostek organizacyjnych Miasta lub ich zastępcy spełniają ww. kryteria mogą kandydować w wyborach samorządowych.

W zakresie pytania drugiego i trzeciego interpelacji należy wskazać:

Zgodnie z zapisem art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 poz. 40 ze zm.) osoba wybrana na radnego nie może wykonywać pracy w ramach stosunku pracy w urzędzie gminy, w której uzyskała mandat, oraz wykonywać funkcji kierownika, lub jego zastępcy w jednostce organizacyjnej tej gminy. Przed przystąpieniem do wykonywania mandatu, osoba ta obowiązana jest złożyć wniosek o urlop bezpłatny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy. Niezłożenie przez radnego wniosku jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu. Na swój wniosek radny otrzymuje urlop bezpłatny na okres sprawowania mandatu, oraz na okres 3 miesięcy po jego wygaśnięciu.

W zakresie pytania czwartego i piątego interpelacji należy wskazać:

Prawa wyborcze, jako część obywatelskich praw partycypacyjnych, należą do jednych z najstarszych i najpowszechniej akceptowanych praw człowieka. Jako tzw. wolności fundamentalne są kategoryczne. Cechą tych praw jest największy stopień rekognicji oraz możliwość ich wyegzekwowania na drodze prawnej. Treść substancji chronionej ma charakter wiążący dla organów władzy publicznej, którym zakazuje się inwazyjnego działania w sferę wolnościową człowieka. Obecnie najczęściej spotykanymi cenzusami, jako wyjątkami od zasady powszechności, są cenzusy obywatelstwa oraz cenzusy domicylu, czyli obowiązku zamieszkiwania na określonym terytorium. Drugą grupę stanowią cenzusy związane ze stanem świadomości obywateli: koniecznością ukończenia określonego wieku oraz posiadaniem zdolności władz umysłowych do podejmowania decyzji w procesie wyborczym. Wszelkie inne ograniczenia praw wyborczych muszą mieć charakter tymczasowy i ekstraordynaryjny.

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego dominuje pogląd, iż podmiotowe prawo wyborcze należy do fundamentalnych praw politycznych, których ewentualne ograniczanie musi być poddane szczególnie ostremu reżimowi. Prawa wyborcze przysługują w zasadzie wszystkim dorosłym obywatelom, zdolnym do zajmowania się swoim własnymi sprawami, "zaś ograniczenie tych praw jest dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy ustawa zasadnicza wyraźnie to przewiduje, przy czym przepisy konstytucyjne ustanawiające ograniczenia – jako przepisy wprowadzające wyjątki od ogólnej reguły – podlegają zawsze ścisłej, literalnej wykładni" (wyrok z dnia 10 listopada 1998, OTK ZU Nr 6 (21) /98, s. 563).

Wprowadzenie jakichkolwiek ustawowych ograniczeń prawa wyborczego jest niedopuszczalne, stąd też przyjmowanie deklaracji czy też zaświadczeń kandydatów na radnych o ich ewentualnej rezygnacji z pełnionych aktualnie funkcji prowadziłby do zakwestionowania samej istoty gwarancji konstytucyjnych.

Troska o funkcjonowanie jednostek organizacyjnych Miasta nie może uzasadniać rozwiązań prawnych prowadzących do wyraźnej sprzeczności z normami konstytucyjnymi, choćby nawet za takimi rozwiązaniami przemawiały określone racje. Reasumując powyższe wywody należy wskazać, że w świetle poglądów Trybunału Konstytucyjnego, a także świetle stanowiska nauki prawa, jakiegokolwiek ograniczenie biernego prawa wyborczego, jest niedopuszczalne.

PREZYDENT MIASTA

Piotr Kuczeła